

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

februar 2021. godine

Bilten broj 2/2021

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	5
Poreska uprava krije podatke o naplati poreza i kontroli frilansera - radnika na internetu	5
Saopštenja	6
Izmena definicije „javnih funkcionera“ – uz kršenje procedure i bez sagledavanja posledica	6
Transparentno o izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja	7
Konferencije	8
Nacionalni konvent o EU u onlajn dijalogu sa predsednicom Vlade	8
Inicijative i analize	12
Inicijativa za utvrđivanje ništavosti ugovora o Prokopu	12
Direkcija za imovinu obmanjuje javnost u vezi sa Prokopom	12
Mediji	14
Zakon o poreklu imovine: Izmene pre primene	14
Izmenjeno autentično tumačenje pojma javni funkcioner, ali nedoumice ostaju	17
Veliki troškovi privida	18

Aktivnosti

Transparentnost Srbija je učestvovala na završnoj onlajn konferenciji projekta „Prevenција i borba protiv korupcije“, koja je održana 17. februara 2021. Uvodna izlaganja na konferenciji „Institucionalni kapaciteti Republike Srbije u sprečavanju i borbi protiv korupcije“ održali su Maja Popović, ministarka pravde Republike Srbije, amabsador Sem Fabrici, šef Delegacije Evropske unije u Srbiji i Zaga Dolovac, Republički javni tužilac.

Programski direktor Transparentnosti Srbije, Nemanja Nenadić, govorio je na panelu koji je bio posvećen učešću građana i civilnog društva u borbi protiv korupcije. On je, između ostalog ukazao na predloge TS i civilnog društva za poboljšanje zakonskog okvira i na praćenje sprovođenja postojećih antikorupcijskih propisa i politika kao osnovne vidove rada civilnog društva. Pored toga, istakao je on, nevladine organizacije se trude da dopru do građana i da im objasne koji su osnovni problemi sa korupcijom i kako ti problem mogu da se reše, ali su u ostvarivanju te uloge ograničeni spremnošću medija da prenose informacije koje se odnose na korupciju i da učine vlast odgovornijom.

Nenadić je takođe predstavio glavne nalaze nedavno objavljenog Indeksa percepcije korupcije Transparency International i komentarisao je [rezultat istraživanja javnog mnjenja – Stavovi građana o korupciji](#). Između ostalog, ovo istraživanje je ukazalo na neke pozitivne trendove. Kao takve, Nenadić je ocenio činjenicu da je u odnosu na ranije istraživanja porastao broj građana koji prepoznaje da je javno tužilaštvo državni organ koji ima najveću odgovornost za suzbijanje korupcije, to što građani u većoj meri prepoznaju pojedine oblike ponašanja kao koruptivne, kao i to što je nepoznavanje procedura i propisa u manjoj meri razlog za neprijavlivanje korupcije.

Primetni su pozitivni trendovi i kada je reč o obimu podmićivanja i vrednosti mita, ali se oni mogu povezati sa specifičnostima perioda u kojem je istraživanje rađeno, odnosno značajno manjim brojem neposrednih kontakata između pojedinih javnih službi i građana usled pandemije. S druge strane, ovo istraživanje je potvrdilo negativne trendove kada je reč o očekivanjima građana, zadovoljstvu učinkom državnih organa u suzbijanju korupcije i nedovoljnim ohrabrenjima da se korupcija prijavi.

Na sastanku u Ministarstvu kulture i medija, 11. februara, predstavnik TS Nemanja Nenadić upoznao je pomoćnicu ministra zaduženu za informisanje i medije Slavicu Trifunović sa nalazima i preporukama istraživanja o poslovanju sa integritetom, naročito u delu koji se odnosi na obezbeđivanje podrške za medijske programe od značaja za borbu protiv korupcije.

Koalicija prEUgovor, čija je članica Transparentnost Srbija, objavila je [Reformsku agendu za 2021.](#) godinu. To je kratki pregled i preporuke o ključnim problemima na čijem rešavanju treba raditi u 2021. godini u okviru procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

Robert Sepi i Zlatko Minić učestvovali su 25. februara na okruglom stolu "Specifičnosti Srbije u primeni administrativnih mera u borbi protiv korupcije" u okviru projekta "Administrative Prevention through Targeted Anti- corruption MODels for candidate countries (APTA-MOD)". Oni su ukazali na specifičnosti u oblasti finansiranja političkih aktivnosti – postojeći normativni okvir, njegovu primenu u praksi, loše aspekte, predstavili su predloge TS za unapređenje propisa i prakse, ali i podsetili na neke konkretne slučajeve kršenja propisa na koje je naša organizacija ukazivala Agenciji za sprečavanje korupcije.

Sepi i Minić su se posebno osvrnuli na problem funkcionerske kampanje, koji nije (za razliku od zloupotrebe resursa) obuhvaćen propisima.

Na sastanku u Privrednoj komori Srbije, 10. februara, programski direktor TS Nemanja Nenadić i potpredsednik PKS Miroslav Miletić razmotrili su mogućnosti za saradnju u sprovođenju preporuka istraživanja o poslovanju sa integritetom.

Na sastanku predstavnika Transparency International i TS, 9. februara, razmatrane su mogućnosti za aktivnosti Transparency International pred organima EU u vezi sa zaključivanjem ugovora i sporazuma o javnim nabavkama i javno-privatnom partnerstvu u Srbiji suprotno pravilima EU.

U utorak, 23. februara, Zlata Đorđević učestvovala je na sastanku Koalicije prEUgovor na kojem je dogovoren Akcioni plan za naredni period, kao i aktivnosti koje će biti u fokusu revidiranih Akcionih planova za poglavlja 23 i 24.

U okviru Projekta USAID za odgovornu vlast pružanja podrške Lokalnim antikorupcijskim forumima, TS učestvuje u pripremi literarnog i likovnog konkursa koji organizuje LAF Kragujevac, a u kome bi trebalo da učestvuju učenici svih osnovnih i srednjih škola na području Grada Kragujevca. Planirano je da konkurs bude sproveden tokom marta i aprila, a da proglašenje najboljih radova i uručjenja nagrada bude na Dan Grada, 6. maja.

Na sastanku sa predstavnicima Agencije za sprečavanje korupcije 8. februara razmatrane su mogućnosti za saradnju TS i Agencije u vezi sa pojedinim pitanjima tokom 2021, a naročito u vezi sa primenom novih ovlašćenja Agencije za razmatranje koruptivnih rizika u propisima i sprovođenjem nedavno usvojenog Kodeksa ponašanja narodnih poslanika, kao i u vezi sa aktuelnim pitanjem donošenja autentičnog tumačenja Zakona o sprečavanju korupcije u delu koji se odnosi na definiciju pojma javnog funkcionera..

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) nastavlja da radi. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno potrebna obaveštenja dobiti, na broj 064 163 66 05 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

I u februaru smo bili prisutni u medijima - kroz izveštaje o našim aktivnostima i izjave predstavnika TS. Objavljeno je ukupno 195 takvih vesti ili priloga.

Na sajt TS postavili smo niz [inicijativa i analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima su inicijative u vezi sa stanicom Prokop”, o čemu detaljnije u poglavlju “Inicijative i analze”. Sve naše inicijative, analize, zahteve za pristup informacijama i odgovore nadležnih možete pogledati na stranici sajta TS [Inicijative i analize](#).

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu:

Pod lupom

Poreska uprava krije podatke o naplati poreza i kontroli frilansera - radnika na internetu

3. februar 2021.

Poreska uprava nastavlja da krije podatke i da, bez osnova, odbija da dostavi informacije od javnog značaja. Transparentnost Srbija tražila je podatke u vezi sa temom koja je poslednjih meseci zainteresovala veliki broj građana – naplatom poreza „radnicima na internetu“.

Da je reč o svesnom pokušaju onemogućavanja pristup informacijama svedoči činjenica da je TS tražila samo statističke podatke koji se odnose na broj obveznika i kontrola koje je vršila PU, a prilikom odbijanja zahteva Uprava se pozvala na zaštitu podataka o poreskim dužnicima, što je u ovom slučaju nerelevantno, jer podaci nisu ni traženi za pojedine dužnike.

Ovakvo postupanje otvara i pitanje da li Poreska uprava uopšte ima statističke podatke o ovoj oblasti svog rada i o kontrolama koje je trebalo da vrši tokom prethodnih godina.

TS je tražila dokumente koji sadrže informacije o tome koliko građana podleže obavezi podnošenja poreske prijave sa obračunatim

porezom po osnovu zarade ostvarene pružanjem usluga i rada na internetu od 2015. godine do danas, po godinama, koliko od toga se odnosi na zarade ostvarene iz inostanstva, koliko je kontrola naplate poreza od pomenutih građana Poreska uprava izvršila od 2015. do danas, po godinama, i koliko je pri tome utvrđeno nepravilnosti.

Poreska uprava je prethodnih godina odbila desetine sličnih zahteva koje je slala TS, ali je potom dostavljala informacije po rešenjima Poverenika za slobodan pristup informacijama i zaštitu podataka o ličnosti.

TS je i ovog puta uputila žalbu Povereniku.

Saopštenja

Izmena definicije „javnih funkcionera“ – uz kršenje procedure i bez sagledavanja posledica

12. februar 2021.

Transparentnost Srbija pozdravlja to što su nakon naših upozorenja¹, predlagači spornog autentičnog tumačenja otklonili neke od najštetnijih posledica za primenu Zakona o sprečavanju korupciji, tako da sa spiska javnih funkcionera neće biti brisane sudije Ustavnog suda, sudije i zamenici javnih tužilaca. Međutim, ostaje činjenica da će izmenjena definicija „javnog funkcionera“ dovesti do prestanka zabrana, obaveza i ograničenja za mnoga lica koja su do sada važila. Narodna skupština te posledice nije ni razmatrala, niti je od Agencije za sprečavanje korupcije pribavila podatke o tome ko se sve više neće smatrati javnim funkcionerom na osnovu izmena u Zakonu. Ipak, i bez detaljne analize je sasvim jasno da će autentično tumačenje dovesti do nekih apsurdnih posledica. Tipičan primer za to je novonastala situacija u obrazovnom sistemu, gde će status javnog funkcionera izgubiti brojni direktori škola, a zadržati članovi školskih odbora.

Razlozi za donošenje autentičnog tumačenja su prvi put jasno saopšteni tek na jučerašnjoj sednici Narodne skupštine. Tako je predlagač ovog akta, Aleksandar Martinović, izneo je stav da status javnog funkcionera ne bi trebalo da imaju članovi Saveta fakulteta koji dolaze iz reda zaposlenih. Međutim, pošto u vezi sa ovim licima nije bilo nikakvih dilema da li jesu ili nisu funkcioneri po odredbama Zakona, jedini ispravni pristup bio je da se predloži izmena zakona kojom bi upravo ta lica bila izuzeta. Naime, autentično tumačenje se donosi kada neka odredba zakona nije jasna, a ne kada zakonodavac smatra da je pravna pitanja potrebno urediti na drugačiji način. Usled donošenja autentičnog tumačenja (a ne izmena Zakona) ne samo da je krug izuzetih funkcionera daleko širi, nego će izmene važiti od 1.9.2020, a ne od momenta usvajanja. Tako će izuzeti funkcioneri, koji su prekršili Zakon u protekla 4,5 meseca, ostati nekažnjeni za krivična dela (davanje lažnih podataka o imovini) i prekršaje.

Pored svega navedenog ostaje pitanje da li je u potpunosti poštovana procedura za donošenje autentičnog tumačenja. Naime, Skupština je započela raspravu o predlogu autentičnog tumačenja koji je Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo utvrdio 28.1.2021. Predsednica Odbora je dostavila tekst „ispravke“ sa datumom od 10.2.2021, kojom su unete značajne dopune u originalni tekst. Međutim, toga dana ovaj Odbor uopšte nije zasedao.

---

¹<https://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/saoptenja/11879-prestanak-zabrana-ogranicenja-i-obaveza-za-nekoliko-hiljada-javnih-funkcionera-na-mala-vrata>

Transparentno o izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

19. februar 2021.

Povodom ponovnog otvaranja procesa izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Koalicija za slobodu pristupa informacijama podnela je zahtev Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave za dostavljanje svih informacija o ovom procesu, uključujući i plan rada radne grupe.

Naime, pre meseca dana započeo je rad na izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja na netransparentan način bez uključivanja javnosti u ovaj proces, uz najave zvaničnika da će on biti okončan u vrlo kratkom roku, odnosno do kraja prvog kvartala ove godine. Ministarstvo je formiralo Posebnu radnu grupu, kojom predsedava državni sekretar Ministarstva, a čine je isključivo predstavnici organa vlasti, uključujući i poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Ovakav sastav Radne grupe, kao i kratki rokovi za završetak procesa, mogu uticati na kvalitet predloženih rešenja i javne rasprave o Nacrtu.

Podsećamo, Koalicija za slobodu pristupa informacijama je 2018. godine pokrenula kampanju za odbranu prava javnosti da zna "SrbijaDoInformacija", kada je Vlada predložila izmene ovog zakona koje bi suštinski onemogućile građanima ostvarivanje ovog prava. Koalicija je već tada ukazala na veoma štetne odredbe Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona kojim se sužavao krug obveznika Zakona, uz formalno otežani postupak pribavljanja informacija u slučajevima u kojim institucija ne postupi po zahtevu građana. U vezi sa najavama izmena Zakona, Koalicija za pristup pravdi zahtevala je od Ministarstva da se sprovede javna rasprava nakon rada ove radne grupe, što je potvrđeno u odgovoru Ministarstva. Više o zahtevu ove koalicije pročitati [ovde](#).

Pravo na pristup informacijama, kao ustavom zajemčeno ljudsko pravo, je ključno za ostvarivanje drugih prava, ali i demokratsku kontrolu rada svih organa vlasti i utvrđivanja odgovornosti nosilaca javnih funkcija. Ujedno, pravilno ostvarivanje ovog prava omogućava organima vlasti da odgovorno postupaju sa informacijama i dokumentuju svoj rad i tako ispune svoju ulogu koja im od društva data.

Članice Koalicije za slobodu pristupa informacijama: Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beogradski centar za ljudska prava, CRTA, Fondacija za otvoreno društvo, Građanske inicijative, Inicijativa mladih za ljudska prava, Komitet pravnika za ljudska prava, Odbor za ljudska prava Niš, Partneri za demokratske promene Srbija, PRAXIS, SHARE Fondacija, Toplički centar za demokratiju i ljudska prava, Transparentnost Srbija, Udruženje građana Sretenje, Požega

Konferencije

Nacionalni konvent o EU u onlajn dijalogu sa predsednicom Vlade

22. februar 2021.

Nacionalni konvent o EU učestvovao je 22. februara u onlajn dijalogu sa predsednicom Vlade Anom Brnabić. Bilo je predviđeno da se govori o sledećim temama: medijske strategije, ustavne promene i borba protiv korupcije.

Prvi uvodničar je bila predsednica Vlade, a potom su planirana tri „kruga“ obraćanja uvodničara za tri teme sastanka i diskusije o tim temama:

-za temu medijska strategija, Gordana Predić iz Ministarstva kulture i informisanja (posebni savetnik ministra) i Maja Stojanović iz Građanskih inicijativa

-za temu ustavne promene, Čedomir Backović iz Ministarstva pravde (pomoćnik ministra) i Lidija Komlen Nikolić iz Udruženja tužilaca

-za temu korupcija, Bojana Šćepanović iz Ministarstva pravde (državni sekretar) i Robert Sepi iz Transparentnost Srbija

Prenosimo pripremljeno izlaganje predstavnika TS:

Ovde sam u dvostrukoj ulozi - govorim ispred radne grupe za poglavlje 23, u okviru kojeg se prati i napredak u oblasti borbe protiv korupcije koji je od značaja za EU integracije, ali i u ime radne grupe za poglavlje 5 (javne nabavke) gde je Transparentnost koordinator.

Na vezu između ova dva pregovaračka poglavlja TS ukazuje godinama, a takav stav je u velikoj meri prihvatila i EU. **Izveštaj EK iz oktobra 2020, jasnije nego ikad ranije ukazuje na nedopustivu praksu da se javne nabavke i javno-privatna partnerstava umesto po zakonu, ugovaraju na osnovu međudržavnih sporazuma i na osnovu posebnih procedura za izbor „strateških partnera“ kod infrastrukturnih projekata „od nacionalnog značaja“.** EK je takođe podsetila na obavezu koju Srbija nije poštovala - da se i za hitne nabavke u vezi sa pandemijom COVID-19 obezbedi primena zakonskih načela transparentnosti i konkurencije.

Opšte ocene EK o „ograničenom napretku“ u borbi protiv korupcije zasnovane su pre svega na činjenici da su bile izvršene neke pripreme za sprovođenje Zakona o sprečavanju korupcije. Međutim, kao što je objavljeno u novembru 2020, taj zakon ni normativno nije ispunio sve preporuke GRECO. **Uslovi za njegovu punu primenu još uvek ne postoje, jer je proces izbora Veća Agencije, umesto da bude završen do 1.9.2020. još uvek u toku.**

Na sve to, **Skupština je pre dve nedelje usvojila autentično tumačenje, koje je drastično smanjilo broj obuhvaćenih javnih funkcionera. Pri tom, Vlada koja je svojevremeno predložila taj zakon, nije ni pokušala da ukaže na štetne posledice ovih izmena, a samo zahvaljujući tome što je TS alarmirala Narodnu skupštinu, javnost i međunarodne organizacije sprečena je veća šteta, na primer, da iz pojma funkcioner budu isključeni sudije, javni tužioci, 2/3 sudija Ustavnog suda i funkcioneri koje imenuje predsednik Republike.**

Niz važnih antikorupcijskih zakona je menjan pred parlamentarne izbore, početkom 2020.godine. Međutim, ne samo da nalazi TS i drugih OCD iz Srbije pokazuju da te izmene nisu rešile ključne probleme, već su to potvrdili i međunarodni posmatrači, pre svih ODIHR. **Iako je Vlada formirala Radnu grupu za realizaciju preporuka ODIHR, nema naznaka da je ta radna grupa bilo šta radila posle februara 2020. godine. U tom smislu, prioritete su sveobuhvatne izmene Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, Ne samo da ovaj posao nije završen, Vlada, odnosno Ministarstva finansija i pravde, rad na njemu nije nisu ni počela (zakon je iz nadležnosti Ministarstva finansija u principu, ali ga je 2011 pripremala Ministarstvo pravde jer je antikorupcijski). Podsećamo da je TS dala niz konkretnih predloga na osnovu nalaza monitoringa koji vršimo za svake izbore od 2004, kao i na osnovu dobrih iskustava iz prakse.** Takođe, monitoring je pokazao da nije bilo nikakvog napretka u pogledu vođenja funkcionerske kampanje kao načina predstavljanja partija na vlasti koji po obimu višestruko nadmašuje svaki vid plaćenog političkog oglašavanja i predizborne promocije političkih stranaka. **I za ovaj problem smo ponudili konkretno rešenje – kako treba da bude formulisan član 50. Zakona o sprečavanju korupcije.**

Kada je reč o gonjenju korupcije na visokom nivou, **važno je ponoviti ocenu EK o nedovoljnom broju osuda, i na potrebu proaktivnog postupanja javnih tužilaštava. EK izričito ukazuje i na potrebu zaštite uzbunjivača u takvim slučajevima, pominjući poimence „Krušik“.** Treba istaći da to nipošto nije jedini slučaj u kojem su u medijima iznete argumentovane sumnje o mogućoj korupciji, a koje tužilaštvo nije ispitivalo. **Vlada Srbije svakako ne treba da radi posao javnog tužilaštva, niti može biti odgovorna ako tužioci to ne čine, ali može da stvori bolje uslove da oni samostalno rade svoj posao (što dosadašnji nacrti izmena Ustava ne čine), da zatraži da svi slučajevi u kojima se sumnja na korupciju članova Vlade budu ispitani i da obezbedi nadzor nad primenom Zakona o zaštiti uzbunjivača u delu u kojem se trenutno ne vrši – da li su ispitane informacije na koje su uzbunjivači ukazali.**

Trenutno ni jedan organ nije zadužen da vrši tu vrstu nadzora uzbunjivackih informacija, to jest postoji samo nadzor inspekcije rada i državne uprave koji se tiče poštovanja prava uzbunjivaca, a ne i ispitivanja daljeg postupanja po njima. Ministarstvo pravde takođe prikuplja podatke o primeni zakona, ali ne i o ispitivanju uzbunjivačkih informacija. TS je predložila da se uredi nadzor nad praćenjem primene zakona u vreme donošenja, a izmene zakona je tražila i EU zbog usaglašavanja sa novom direktivom, pa je to prilika da se uredi i druga sporna pitanja.

U više navrata Vlada je isticala kao meru za borbu protiv korupcije donošenje **Zakona o ispitivanju porekla imovine i posebnom porezu, koji počinje da se primenjuje za manje od mesec dana. Ovaj zakon će možda doneti neke pozitivne efekte, ali je pogrešno zvati ga antikorupcijskim.**

Naime, kao što smo ukazali tokom pisanja zakona i skupštinske debate, **ni jednom odredbom ovog zakona nije predviđeno da će prioritavno biti proverena imovina lica koja su se mogla nezakonito obogatiti korupcijom – npr. kao sadašnji ili bivši javni funkcioneri, javni službenici koji odlučuju o dodeli dozvola i odobrenja, koji kontrolišu poštovanje zakona i slično. Ne samo da nema ovakve norme, već je čak izričito propisano da su kriterijumi na osnovu kojih će biti vršen odabir građana koji će biti kontrolisani tajni. Zbog toga, EK ističe potrebu da „primena zakona ne bude diskriminatorna“, ali zakon u tom pogledu ne sadrži nikakve garancije.** Pored toga, propuštena je prilika da se ispita ustavnost odredaba ovog zakona koje se tiču zastarevanja poreskih obaveza, a još su sveža iskustva od pre 20-ak godina, kada je jedan vanredni porez uveden sličnim zakonom na velika zvona, da bi se čitava stvar neslavno završila. Prilika da se to promeni još postoji, jer 23.2. Skupština počinje raspravu o izmenama i dopunama ovog zakona, pa postoji mogućnost da Vlada dopuni svoj predlog.

Pored podrivanja sistema javnih nabavki, **imamo aktuelan primer ne samo neprimenjivanja antikorupcijskih propisa, već potpunog bezakonja, kada je reč o upravljanju velikim javnim preduzećima. Naime, ne samo da Vlada nije do kraja sproveda konkurse za izbor direktora javnih preduzeća, što je zakonska obaveza još od 2012, već u 19 od 34 takvih republičkih preduzeća upravljaju građani koji su nekada bili direktori ili vršioци dužnosti direktora, ali im je po sili zakona istekao mandat, i sada bez ikakvog pravnog osnova potpisuju ugovore vredne stotine miliona evra, zapošljavaju i otpuštaju zaposlene, donose pravilnike i programe rada. Takva situacija, izlaže ogromnom riziku javna sredstva, čak i kada bivši direktori upravljaju na najbolji mogući način a iz izveštaja DRI vidimo da ni to nije slučaj. Za ovo je isključivo odgovorna Vlada, jer ona postavlja i razrešava direktore, kao i vršioce dužnosti direktora.**

Jedan od zakona bitnih za poglavlje 23, na kojem je obnovljen rad i gde se sa izmenama takođe kasni već sedam godina u odnosu na prvobitne planove je Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. **Civilno društvo sa zabrinutošću gleda na činjenicu da u procesu pisanja novog nacrtu učestvuju samo predstavnici državnih organa, iako su OCD dale niz konkretnih predloga tokom prethodnih javnih rasprava koji su samo delom poštovani.** Na kraju krajeva, reč je o zakonu koji je 2004. godine donet upravo na osnovu predloga koji su dostavile OCD, a reč je o njihovom osnovnom „sredstvu za rad“ ne samo u oblasti borbe protiv korupcije, već i u svim drugim oblastima. U vezi sa primenom ovog zakona ističemo kao veliki problem ne samo to što **Vlada nije obezbedila da se poboljšaju norme, već i to što u praksi ne poštuje svoje postojeće obaveze. Na primer, neki od najvažnijih zahteva za pristup informacijama od javnog značaja koje je TS uputila Vladi Srbije povodom javnih nabavki zdravstvene opreme rezultirali su podnošenjem tužbe Upravnom sudu zbog prikriivanja podataka.**

Vlada je pojedinim svojim odlukama značajno umanjila i javnost rada drugih organa, a najuočljiviji primer za to je zaključak od 15. marta 2020. godine kojim su sve nabavke u vezi sa suzbijanjem pandemije proglašene za poverljive, iako za to ne postoji osnov u Zakonu o javnim nabavkama.

Konkretni predlozi/pitanja za predsednicu Vlade:

1. Po kom osnovu je donet Zaključak kojim su nabavke za suzbijanje Covid 19 proglašene za tajne, zašto je još uvek na snazi (npr. kada je reč o nabavkama koje su već realizovane, poput respiratora) i kada će biti ukinut?
2. Zašto Vlada smatra da je bolje da se veliki infrastrukturni radovi ugovaraju direktno na osnovu međudržavnih sporazuma i *ad hoc* procedura, umesto kroz nadmetanje za izbor najpovoljnijeg ponuđača / privatnog partnera? Ako su direktni dogovori za najvrednije poslove bolji po javni interes od tendera, zašto Vlada ne predloži da se ukine Zakon o javnim nabavkama, pa da slične direktne dogovore sa dobavljačima zaključuju i direktori vrtića, predsednici opština i slično?
3. Kada će Ministarstvo pravde / Vlada pripremiti analizu efekata primene strategije finansijskih istraga na osnovu koje su reformisani organi za represiju korupcije – kako bi se videlo u kojoj meri su ostvareni ciljevi, na primer da li se sada češće vode finansijske istrage uporedo sa krivičnim, da li se otkriva veći broj počinitelja koruptivnih krivičnih dela itd.?
4. Kada će Vlada imenovati direktore javnih preduzeća u punom mandatu ili nove vršioce dužnosti?
5. DA li Radna grupa za primenu preporuka ODIHR preduzima bilo kakve aktivnosti, da li je razmotrila sve predloge civilnog društva koji su dati tokom prošlogodišnjeg dijaloga (na osnovu postojećih izveštaja se ne vidi zašto većina predloga nije prihvaćena, niti da li su uopšte razmotreni), kada će početi rad na izmeni Zakona o finansiranju političkih aktivnosti?
6. Kada će Vlada predložiti izmene Zakona o sprečavanju korupcije, kako bi se rešili problemi na koje i dalje ukazuje GRECO i otklonile štetne posledice najnovijeg autentičnog tumačenja, odnosno rešio problem vođenja funkcionerske kampanje?
7. Kada će Vlada početi da postupa po zahtevima za pristup informacijama u roku od 15 dana, što joj je zakonska obaveza?

Inicijative i analize

Inicijativa za utvrđivanje ništavosti ugovora o Prokopu

5. februar 2021.

Koalicija za nadzor javnih finansija i Transparentnost Srbija uputili su Republičkom javnom tužilaštvu inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje ništavosti ugovora o izgradnji železničke stanice „Prokop“, parkinga i pratećih komercijalnih sadržaja. Ovaj ugovor, zaključen između Republičke direkcije za imovinu Republike Srbije i kompanije „Railway City Beograd“, protivan je propisima i kao takav mora biti poništen nakon odgovarajuće pravne procedure.

Za realizaciju ovog projekta Republička direkcija za imovinu je imala pravnu mogućnost da sprovede ili objedinjeni postupak javno-privatnog partnerstva, ukoliko su za to ispunjeni uslovi, ili više odvojenih postupaka koji su uređeni zakonima Republike Srbije - jedan za nabavku radova izgradnje železničke stanice i drugi za prodaju građevinskog zemljišta za izgradnju komercijalnih objekata.

Umesto toga, Republička direkcija za imovinu se opredelila za to da sprovede postupak koji nije uređen nijednim pravnim aktom i koji ne obezbeđuje adekvatan nivo transparentnosti, precizne kriterijume za odabir najpovoljnije ponude i mogućnost zaštite prava zainteresovanih partnera. Postupak koji u srpskom zakonodavstvu jednostavno ne postoji i nije moguć. Na ovu nezakonitost su propustili da ukažu predstavnici Vlade, Ministarstva finansija, Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Grada Beograda, Državnog pravobranilaštva i dva preduzeća u državnom vlasništvu, čiji su članovi učestvovali u postupku.

Zbog činjenice da je navedeni ugovor, koji je zaključen na osnovu nepostojeće, nezakonite procedure apsolutno ništav u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, Transparentnost Srbija i Koalicija za nadzor javnih finansija pozivaju Republičko javno tužilaštvo da u okviru svojih ovlašćenja postupi po ovoj inicijativi i podnese tužbu za utvrđenje ništavosti zaključenog ugovora o zajedničkoj izgradnji zgrade železničke stanice „Beograd centar“ (Prokop), parkinga i pratećih komercijalnih sadržaja.

Inicijativa [na sajtu TS](#).

Direkcija za imovinu obmanjuje javnost u vezi sa Prokopom

1. februar 2021.

U [odgovoru](#) na [ukazivanje](#) „Transparentnosti Srbije“ i „Koalicije za nadzor javnih finansija“ da je prilikom izbora privatnog partnera koji će dobiti pravo da izgradi zgradu železničke stanice „Beograd centar“, parkinga i prateće komercijalne sadržaje u okviru Prokopa prekršen Zakon o javno privatnom partnerstvu i koncesijama, Republička direkcija za imovinu se pozvala na odredbe dva druga zakona. Međutim, kao što pokazuje analiza tih propisa, u pitanju su odredbe koje se uopšte ne mogu primeniti na ovaj slučaj.

Tako se, između ostalog, RDI poziva na to da je Vlada odlučila da je reč o „projektu od značaja za Republiku Srbiju“, na osnovu norme koja se odnosi na situacije kada se vrši prenamena poljoprivrednog zemljišta u građevinsko, iako je ovde nesumnjivo reč o građevinskom zemljištu. RDI takođe tvrdi da je na osnovu člana člana 100. Zakona o planiranju i izgradnji i člana 15. Zakona o javnoj svojini, mogla da otuđi zemljište u javnoj svojini bez javnog nadmetanja, iako upravo ove norme upućuju na obavezu sprovođenja postupka javno-privatnog partnerstva.

Za realizaciju ovog projekta je Republička direkcija za imovinu imala dve mogućnosti – da sprovede objedinjeni postupak javno-privatnog partnerstva, ukoliko su za to ispunjeni uslovi (dugoročna saradnja javnog i privatnog partnera), ili da sprovede više odvojenih postupaka koji su uređeni zakonima Republike Srbije – npr. jedan za nabavku radova izgradnje železničke stanice i drugi za prodaju građevinskog zemljišta za izgradnju komercijalnih objekata. Umesto toga, opredelila se za to da sprovede postupak koji nije uređen ni jednim pravnim aktom („javni poziv za prikupljanje pisama o zainteresovanosti“), a koji nije obezbedio adekvatan nivo transparentnosti, gde kriterijumi za odabir ponuda nisu bili precizno utvrđeni i u kojem nije postojala mogućnost zaštite prava zainteresovanih partnera niti zaštite javnog interesa.

Zaključujemo da je Republička direkcija za imovinu, umesto da prepozna i da pokuša da otkloni ozbiljne propuste na koje smo ukazali, nespretno pokušala da opravda očigledno nezakonitu dodelu državnog ugovora i javne imovine privatnom partneru, navodeći kao „pravni osnov“ odredbe posebnih zakona koje se ne mogu primeniti u ovom slučaju, a sve u svrhu obmane javnosti.

Detaljna pravna analiza je [priložena](#):

https://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Analiza_odgovora_Direkcije_za_imovinu_-_Nezaknitosti_na_Prokopu.pdf

Mediji

Zakon o poreklu imovine: Izmene pre primene

Insajder, 24. februar 2021.

Skromna plata i luksuzan život – formula uspeha pojedinaca koju bi svaki građanin voleo da zna. Dugogodišnja obećanja da će formula biti otkrivena, ili bolje rečeno razotkrivena, trebalo bi da budu realizovana kroz Zakon o utvrđivanju porekla imovine i posebnom porezu, koji je usvojen u martu prošle godine, a trebalo bi da počne da se primenjuje 12. marta ove godine. Da Zakon nije i precizan ni jasan stručnjaci upozoravaju od početka, a to pokazuje i činjenica da su pred narodnim poslanicima izmene i pre nego što je počeo da se primenjuje. Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbije za Insajder kaže da ni izmenama neće biti otklonjene neke od ključnih nedoumica.

Izmenama Zakona bi, kako je najavljeno, trebalo da se preciziraju pojedini termini poput onog šta su „izdaci za privatne potrebe fizičkog lica” i šta je to „imovina na koju se utvrđuje poseban porez”.

Iz Ministarstva pravde poručuju da će se zakon odnositi jednako na sve građane, da će se na udaru naći oni za koje se posumnja ili utvrdi da za najviše tri uzastopne kalendarske godine imaju razliku iznad 150.000 evra između uvećanja imovine i prijavljenih prihoda. Nezakonito stečena imovina će biti oporezovana stopom od 75 posto.

Dok predstavnici vlasti ovaj zakon najavljuju kao jedan od antikoruptivnih mehanizama, ključno je pitanje zašto se već gotovo dve decenije ne primenjuje zakonska odredba koja već predviđa unakrsnu kontrolu imovine i kako će to novi zakon rešiti pitanje političke volje da se zakoni primenjuju.

Novinari Insajdera čekaju odgovor na molbu da u Ministarstvu pravde obezbede sagovornika na temu primene ovog Zakona.

Nemanja Nenadić: Problem je što promene nisu veće

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbije detaljno analizira ovaj zakon još od faze prvog nacrtu. Za Insajder kaže da jeste čudno to što se zakon menja pre nego što je i počeo da se primenjuje, ali da je to u ovom slučaju dobro.

“U stvari, problem je što zakonska intervencija nije bila značajno veća. Naime, Zakon o ispitivanju porekla imovine i posebnom porezu ima toliko spornih tačaka, ne samo sa stanovišta celishodnosti, već i elementarne ustavnosti, da je morao biti podvrgnut ozbiljnoj proveru pre nego što počne da se primenjuje.

INSAJDER

U FOKUSU ISTRAŽIVANJA INSAJDERA STAV REI

Kako će birati koga će proveravati – možda ćemo znati, možda ne

Nenadić kao pažnje vrednu ističe i izmenu koja se tiče pokretanja "prethodnog postupka", odnosno postupka koji prethodi samom postupku kontrole.

Prvom verzijom Zakona kriterijumi po kojima će Poreska uprava odlučivati koga će kontrolisati proglašeni su tajnim.

"Prethodni postupak sprovodi se u skladu sa godišnjim smernicama koje donosi direktor Poreske uprave, na osnovu analize rizika. Godišnje smernice nisu javno dostupne", navodi se u trenutnoj verziji Zakona.

Prethodni postupak se prema novom rešenju pokreće na osnovu analize rizika, a izbegavanje nepotrebnog administriranja od strane Poreske uprave je obrazloženo za ovu izmenu, ukazuje Nenadić.

Da li je zaista tako nemoguće je proceniti pošto ni analiza rizika ni Godišnji plan nisu javno dostupni, kaže Nenadić. Izmene bi možda mogle da donesu veću transparentnost, ali je ne garantuju.

„U novom tekstu člana 12. ne kaže se ništa o tome da li će analiza rizika biti javno dostupna, što otvara, istina ne tako velike nade, da će javnost ipak imati mogućnost da dođe do ovih informacija”, kaže Nenadić.

Nemanja Nenadić

Koliko znam, Ustavni sud to nije učinio ni po sopstvenoj inicijativi, ni na predlog nekog državnog organa”, kaže Nenadić.

Osim pitanja usklađenosti sa Ustavom, za Transparentnost nema ni uverljivih obrazloženja zbog čega Vlada smatra da su zakonska rešenja dobra i da će doneti rezultate u borbi protiv korupcije.

Šta se menja izmenama

Izmene koje su pred poslanicima pokazuju da samim Zakonom nisu u startu jasno definisani osnovni pojmovi. Jasno definisanje šta su „izdaci za privatne potrebe fizičkog lica” važno je kako bi se utvrdilo šta je uopšte osnovica za oporezivanje o ovom Zakonu jer je važno ne samo šta neko poseduje već i šta je i koliko potrošio u posmatranom periodu.

“Očigledno, poreznicima je ovo bilo potrebno kako ne bi došli u situaciju da poreski obveznik tvrdi kako je sve svoje prihode iskoristio za uvećanje imovine, drugim rečima, proširuje se moguća poreska osnovica, ali se uvodi još jedan mogući osnov za osporavanje zakonitosti jer je nejasno šta će se desiti ako, na primer, obveznik tvrdi da je imao znatno manje troškove nego što to tvrdi Poreska uprava”, objašnjava Nenadić.

Izmene donose i definiciju „imovine na koju se utvrđuje poseban porez”, što je u prethodnoj verziji nazvano „nezakonito stečena imovina”, čime se prema oceni Transparentnosti, u startu kršila pretpostavka nevinosti. Osim toga, ako je imovina nezakonito stečena onda bi morao da se primenjuje Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, koji je usvojen još 2009.

„Kada bi zaista bilo reč zaista o ‘nezakonito stečenoj imovini’, ne bi bilo nikakve logike da se ta imovina samo oporezuje, čak ni po ‘kaznenoj’ poreskoj stopi od 75 odsto, a ne i da se u celosti oduzme. Izmenjena definicija će otkloniti ovaj rizik za primenu Zakona”, objašnjava Nenadić.

Kako će birati koga će proveravati – možda ćemo znati, možda ne

Nenadić kao pažnje vrednu ističe i izmenu koja se tiče pokretanja “prethodnog postupka”, odnosno postupka koji prethodi samom postupku kontrole.

Prvom verzijom Zakona kriterijumi po kojima će Poreska uprava odlučivati koga će kontrolisati proglašeni su tajnim. “Prethodni postupak sprovodi se u skladu sa godišnjim smernicama koje donosi direktor Poreske uprave, na osnovu analize rizika. Godišnje smernice nisu javno dostupne”, navodi se u trenutnoj verziji Zakona.

Prethodni postupak se prema novom rešenju pokreće na osnovu analize rizika, a izbegavanje nepotrebnog administriranja od strane Poreske uprave je obrazloženje za ovu izmenu, ukazuje Nenadić.

Da li je zaista tako nemoguće je proceniti pošto ni analiza rizika ni Godišnji plan nisu javno dostupni, kaže Nenadić. Izmene bi možda mogle da donesu veću transparentnost, ali je ne garantuju.

„U novom tekstu člana 12. ne kaže se ništa o tome da li će analiza rizika biti javno dostupna, što otvara, istina ne tako velike nade, da će javnost ipak imati mogućnost da dođe do ovih informacija“, kaže Nenadić.

Ako su nepoznati kriterijumi po kojima se bira ko će biti kontrolisan onda nema nikakvih zakonskih garancija da će svi oni koji podležu kontroli biti zaista i provereni.

„Kada se sve to poveže sa čestim izjavama predstavnika vlasti kako će ovaj zakon omogućiti kontrolu pojedinih njihovih političkih protivnika, ne treba da čudi što je i Evropska komisija u svom do sada jedinom osvrtnu na ovaj zakon ukazala na to da primena ne sme biti diskriminatorna“, kaže Nenadić.

Prema njegovoj oceni, izjava bivše ministarke pravde Nele Kuburović prilikom obrazlaganja Zakona u Skupštini da kontroli podležu svi građani nije nikakvo uveravanje jer ne postoji garancija da će biti kontrolisani svi, ne postoji ni procena koliko će godišnje kontrola biti sprovedeno, a nije predviđeno ni da će prioritet biti kontrola onih koji su mogli da se obogate korupcijom, odnosno sadašnji ili bivši javni funkcioneri.

Nerešeno pitanje perioda primene i kapaciteta

I posle izmena Zakona ostaje nejasan odgovor na jedno od ključnih pitanja- da li će se na udaru naći baš svi, i oni koji su prvi milion nezakonito stekli 90-tih u vreme ratova i sankcija, o čemu je Insajder objavio brojne dokaze u serijalu Državna pljačka države, ili oni koji su imovinu uvećavali kupujući propale fabrike ispod svake cene zbog luksuznog zemljišta, a ne zbog oporavka proizvodnje, o čemu ste mogli da gledate u serijalu Insajdera “Službena (zlo) upotreba”.

Novi zakon ne precizira na koji će se period primenjivati, dok Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji koji je u primeni od 2002. takvo ograničenje predviđa.

Prema tom zakonu, nakon pet godina zastareva pravo Poreske uprave da utvrđuje poreske obaveze na, primera radi, prihode.

Osim toga, i Transparentnost Srbije i drugi stručnjaci ukazuju da će mogući problem biti kapacitet Poreske uprave da primenjuje zakon, ali i na to što ni do sada postojeća zakonska rešenja, a pre svih unakrsna provera imovine i prihoda, nisu primenjivana u praksi.

Na kraju se i dalje mnogo toga svodi na političku volju da se zakon primenjuje i da se primenjuje po fer kriterijumima na sve, a posebno na javne funkcionere. O političkoj volji mnogo govori podatak da se gotovo dve decenije nije primenjivalo već postojeće zakonsko rešenje, koje predviđa unakrsnu kontrolu imovine. O tome zašto se ne primenjuje čula se se različita objašnjenja - da ne postoje neophodni podzakonski akti, da Poreska uprava za to nema kapacitet.

Izmenjeno autentično tumačenje pojma javni funkcioner, ali nedoumice ostaju

N1, 11. februar 2021.

Izmenom prvobitnog predloga autentičnog tumačenja pojma Javni funkcioner u Zakonu o sprečavanju korupcije, imamo nešto bolju situaciju nego što je prvobitni predlog predviđao, ali će i dalje neki funkcioneri biti izuzeti, kaže za N1 Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija.

Predsednica Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo Jelena Žarić Kovačević izjavila je obrazlažući predloge autentičnog tumačenja pojma Javni funkcioner u Zakonu o sprečavanju korupcije da se taj pojam odnosi na svako lice koje je neposredno izabrano od strane građana, lice koje postavlja ili imenuje Skupština Srbije ili Vojvodine, Vlada Srbije i organi lokalne samouprave, ali i Predsednik države, Visoki savet sudstva, Državno veće tužilaca i Vrhovni kasacioni sud. Time je predlagač ipak izmenio prvobitni predlog po kojem su lica koja imenuje predsednik, Visoki savet sudstva ili lično ministar, bili izuzeti iz ovog tumačenja.

Jelena Žarić Kovačević juče je prvo skupštini podnela ispravku u kojoj dodaje samo predsednika Srbije, a kasnije u toku dana drugu ispravku u kojoj je navedeno da se dodaje i „Vrhovni kasacioni sud, Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca“.

Nenadić je u emisiji „N1 Studio Live“ podsetio da je Transparentnost Srbija prethodno upozoravala da bi prvobitnim predlogom, desetero sudija Ustavnog suda, kao i direktori osnovnih i srednjih škola i direktori zdravstvenih ustanova, prestali da imaju obaveze kao „javni funkcioneri“.

„Ako poverujemo da je sada predloženo novo rešenje kao što su saopštili poslanici, onda imamo bolju situaciju nego što smo imali ranije (...) Neki od tih problema bi sada bili rešeni, ali ne svi“, kazao je Nenadić.

„Govoreći na neviđeno, i dalje ostaje da će iz definicije javni funkcioner biti izostavljeni direktori škola, što bi bilo apsurdno. To pokazuje samo da su izmene bile nepromišljene, nisu na vreme sagledali na koga će se odnositi i nisu oko toga konsultovali Agenciju. Prvi put smo danas čuli neko obrazloženje. Predlagač Aleksandar Martinović je danas rekao da je njemu lično problematično što bi pojmom 'javni funkcioner' bili obuhvaćeni članovi upravljačkih tela iz redova profesora i studenata“, rekao je Nenadić za Insajder.

N1

KORONAVIRUS NAJNOVIJE VESTI BIZNIS SVET REGION SPORT KLUB ...

Izmenjeno autentično tumačenje pojma javni funkcioner, ali nedoumice ostaju

Izmenjeno autentično tumačenje pojma javni funkcioner, ali nedoumice ostaju

VESTI | Autor: N1 Beograd | 11. Feb. 2021 14:07 - 15:07 | 4 komentara

Podeli: [f](#) [t](#) [e](#) [s](#)

Izmenom prvobitnog predloga autentičnog tumačenja pojma Javni funkcioner u Zakonu o sprečavanju korupcije, imamo nešto bolju situaciju nego što je prvobitni predlog predviđao, ali će i dalje neki funkcioneri biti izuzeti, kaže za N1 Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija.

Sušтина problema je, kaže on, u tome što je njegov stav legitimан. „Rešenje bi bilo da je on predložio izmenu Zakona o sprečavanju korupcije, a ne predlog autentičnog tumačenja. To ne bi unelo pometnju u pravni sistem. Regulisanje predlogom autentičnog tumačenja, a ne izmenama, dovodi do toga da iz obuhvata tog pojma mogu biti isključeni mnogi drugi koji to zapravo jesu, ali i da on ваži retroaktivno, a izmene Zakona od дана stupanja na snagu“ Najveći problem je, dodaje on, to što nismo čuli obrazloženje do danas, tako da su poslanici stavljeni pred „svršen čin“.

Drugi problem sa autentičnim tumačenjem, kako je upozorio Nenadić za N1, jeste to što kada se ono donese, ne ваži samo od momenta donošenja, nego od momenta kada je Zakon stupio na snagu, što je u ovom slučaju 1. septembar. „Ljudi koji će sada biti izuzeti, smatra se da neće biti funkcioneri još od 1. septembra. Ako neko od njih nije predao svoj izveštaj o imovini, neće trpeti štetne posledice, ako je podneo lažni izveštaj, neće odgovarati za to krivično delo. To su posledice usvajanja autentičnog tumačenja“, istakao je Nenadić.

Upitan o motivima za donošenje autentičnog tumačanja, Nenadić je rekao da budući da se ovo autentično tumačenje donosi zajedno sa autentičnim tumačenjem Zakona o visokom obrazovanju, može samo da pretpostavi da su meta ovih promena bili ljudi koji obavljaju funkcije unutar visokoškolskih ustanova.

Ponovio je i da vlast u Srbiji ne samo da ima problema sa primenom antikorupcijskih zakona, već i sa njihovim usvajanjem.

Veliki troškovi privida

Fonet, Kvaka 23, 8. februar 2021.

Država se decenijama sistemski razgrađuje i uništava, posebno proteklih osam ili devet godina, kada sve prelazi u ruke jednog čoveka, koji zamenjuje institucije, sve zna, brine i o svemu je informisan, izjavio je u intervjuu FoNetu član Upravnog odbora Transparentnosti Srbija, Zlatko Minić. Time šalje poruku i onima koji su uključeni u kriminal i korupciju i građanima, ukazao je on u serijalu razgovora Kvaka 23 i primetio da je vlast prećutala pad Srbije na nedavno objavljenoj globalnoj listi indeksa precepcije korupcije na 94. mesto od 180 zemalja.

Kako proističe iz nalaza Transparensi Internešenel, time je Srbija ostvarila najgori rezultat u proteklih osam godina. Pošto nije postojao način da vlast ovu lošu vest "interpretira pozitivno", odabrala je jednostavnu taktiku da je ignoriše, protumačio je Minić.

EMISIJA

06. 02. 2021

Veliki troškovi privida

Država se decenijama sistemski razgrađuje i uništava, posebno proteklih osam ili devet godina, kada sve prelazi u ruke jednog čoveka, koji zamenjuje institucije, sve zna, brine i o svemu je informisan, izjavio je u intervjuu FoNetu član Upravnog odbora Transparentnosti Srbija, Zlatko Minić.

On je novinarki Danici Vučenić rekao da ova vest, s obzirom na medijsku situaciju, neće ni dopreti do većine građana ili će dopreti onaj deo da smo bolji od Bosne i Hercegovine ili Albanije i da smo "lideri u regionu u borbi protiv korupcije". Prema Minićevoj oceni, borba protiv korupcije pada sve niže i niže, čak i u "ekspozeima" mandatara, a statističkim podacima se zamagljuje činjenica da je ta borba svedena na procesuiranje pojedinaca.

Kako je uporedio, pre 10 godina "korupcija je bila decentralizovana i postojala je veća 'konkurencija', jer je bilo mnogo manjih centara uticaja i ulaznih stanica za korupciju". Nasuprot tome, kako je predočio, danas je uspostavljena "centralizovana, hijerarhijski organizovana piramida u kojoj je cena korupcije daleko viša, uz privid da sistem funkcioniše, jer se neki poslovi, poput puteva, završavaju bez obzira na to koliko je sve jezivo skupo po građane".

"Sve su veći i veći troškovi privida da stvari funkcionišu, s obzirom na to da treba zadovoljiti sve apitete u piramidi korupcije", objasnio je Minić. To se, prema njegovom tumačenju, vidi na primeru subvencija za strane investitore koje postaju sve više i niko ne pita koliko sve košta i kakav je efekat, a čak i kada neko u toj piramidi nije zadovoljan, pacifikuje se drugim privilegijama, kao što se građani pacifikuju sa po 100 evra.

On je podsetio da je, posle hapšenja Miroslava Miškovića, zaključeno da je najveći deo borbe protiv korupcije završen, dok se sada, posle hapšenja grupe Veljka Belivuka, boji zaključka da je borba protiv organizovanog kriminala okončana. Da je time problem rešen i da statistički počne da se dokazuje kako stvari stoje mnogo bolje nego ranije, obrazložio je Minić, koji smatra da se hapšenje ove grupe "dosta dobro uklopilo u prethodnu najavu borbe protiv organizovanog kriminala i 100 dana rada Vlade Srbije". Napominje, međutim, da su borbe protiv kriminala i korupcije povezane i da su za suzbijanje obe pojave potrebni uređena država i njeni mehanizmi, kao i vladavina zakona. Ako država "zapusti" borbu protiv korupcije, onda nastaju "problemi sa ekonomijom, siromaštvom i izbornim rezultatom, a ako se država ne bavi organozovanim kriminalom, onda nastaju bezbednosni problemi koji mogu imati posledica i po državu i po zvaničnike", upozorio je Minić.

Odbijanje vlasti da objavi cenu vakcina i spomenika Stefanu Nemanji, on vidi kao "uspostavljen sistem preventivnog održavanja mehanizma da se o svemu čuti i da ništa nije transparentno čak i kada nema korupcije". Kako je objasnio, ukoliko se "umanji dostignuti nivo netransparentnosti, postoji mogućnost za snažnijim zahtevima da se i druge stvari objave" i postave pitanja "zašto smo mi platili ovoliko, a neko drugi manje, ili zašto je nešto koštalo ovoliko, a pre tri godine nije".

Podsetio je na raniji "skandal" kada je, posle dosta napora, "objavljen" ugovor sa Fijatom, koji je u najvećoj meri bio "zacrnjen" i konstatovao da su stvari od tada otišle dalje, pa sada "ne možemo da saznamo cenu ni jednog običnog spomenika, što je apsurdno".

Prema njegovim rečima, "možda se u cenu vakcina niko i ne ugrađuje i suludo bi bilo da je drugačije, a u ovoj situaciji je razumno i racionalno da platimo i više da bismo se vakcinisali u februaru umesto u

septembru ili oktobru". "U jednom trenutku mora se, ipak, podvući crta i objaviti koliko je sve koštalo", naglasio je Minić, uz opasku da je "najvažnija cena da se vakcinišemo na vreme".

Upitan da li vlast u izvesnom smislu "potkupljuje" građane njihovim novcem, on je odgovorio da se "građanima šalje poruka da je tu neko ko misli za njih, da taj misli sve najbolje i onda im da 100 ili 30 ili 50 evra". "Naravno da građani taj novac ne vide kao svoj, već kao poklon nekog funkcionera", a reč je zapravo o "namirivanju birača", imajući u vidu da je novac na raspolaganju samo punoletnima, rekao je Minić. Uprkos činjenici da su na čelu nekih antikuripcijskih tela i nezavisnih institucija, mimo zakona, predstavnici SNS koji su zamrznuli stranačko članstvo, on naglašava da "institucije ne bi trebalo ignorisati, jer ne možemo praviti paralele". U sudovima i tužilaštvu postoji mnogo onih koji žele da rade svoj posao, ocenio je Minić i primetio da se, posle "perioda opšteg ćutanja i straha, ljudi ohrabruju i progovaraju o problemima".

Snimak intervjua na [sajtu Kvaka 23](#).

